

Varga Andrea

Hogyan kell feltüntetni a termék árát?

A követelménymodul megnevezése:
Az áruforgalom lebonyolítása

A követelménymodul száma: 0004-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-015-30

AZ ÁRUELŐKÉSZÍTÉS MENETE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Az üzlet vezetője azt a feladatot adja Önnek, hogy tegnap átvett árukészletből, ami a raktárban van, hozza ki és helyezze a helyére az alábbi termékeket:

- egy raklap kristálycukor,
- 10 kg trappista sajt,
- 4 kg sonka felvágott.

Milyen előkészítő műveleteket hajt végre a termékeknel, mielőtt kihelyezi az eladótérbe? Írja le az alábbi helyre!

A leírtakat beszélje meg szaktanárával, és szükség esetén egészítsék ki azokat!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Az áruk előkészítése az értékesítésre

Az értékesítési módtól, valamint az áru jellegétől függően különböző feladatokat kell elvégezni egy-egy termék értékesítése előtt.

Az áru-előkészítés műveletei:

1. az áru kicsomagolása, előrecsomagolása,
2. a fogyasztói ár feltüntetése és
3. az áruk elhelyezése az eladótérben.

1. Az áru kicsomagolása, előrecsomagolása

Az önkiszolgáló értékesítési mód terjedésével az áruk nagy része iparilag előrecsomagolva érkezik a kereskedelmi egységekbe. A feladat tehát elsősorban a gyűjtőcsomagolásból való kicsomagolás. A gyűjtődobozokból, zsákokból, konténerekből az árut ki kell venni, s beárazva kell a polcokra tenni. Azokat az árukat, melyek nem előrecsomagolt állapotban érkeznek a kereskedőkhöz, az értékesítést megelőzően be kell csomagolni. Önkiszolgáló értékesítésnél ez előre történik. A hagyományos értékesítésnél ez a vevő kiszolgálásával egy időben is történhet.

2. A fogyasztói ár feltüntetése

A vásárlási döntések fontos befolyásolási tényezője a termék ára. Az eladási árat (fogyasztói árat) minden termékénél fel kell tüntetni. Az árazást minél előbb, ha lehet még a raktárakban, a gyűjtőcsomagolás felbontása után fel kell tüntetni. Ha a termékeket egyedileg árazzák, figyelni kell, hogy:

- A csomagolás ne sérüljön,
- Az árcímke könnyen eltávolítható legyen,
- Az áru feliratát ne takarja el,
- Lehetőleg a csomagoláson mindig azonos helyen szerepeljen.

Egyes termékeken, jellegükből adódóan nem lehet feltüntetni az árat, ilyenkor mellette, fellelve, kell feltüntetni. Ilyen termékek: gombok, csavarok, péksütemények, stb. Árváltozás esetén ügyelni kell arra, hogy csak egy ár, az új ár szerepeljen a terméken. Valamint arról is tájékoztatni kell a vevőket, hogy meddig vásárolhatnak kedvezményes áron. (Ezekről részletesebben a következő részben lesz szó.)

3. Az áruk elhelyezése az eladótérben

Az áruk értékesítésre való előkészítésének utolsó szakasza. Az áruk eladótérben való kihelyezésénél több szempontot kell figyelembe venni:

- Az áru jellegét, csomagolását (pl.: ruha látható, faládákban zöldségek, stb.),
- Az alkalmazott értékesítési módot,
- Az áru keresettségét, ismeretségét, (pl.: gyakran keresetteket távol a bejáratától)
- A kereskedelmi vállalkozás üzletpolitikai célkitűzéseit,
- Munkaszervezési szempontokat (pl.: nehezen mozgatható, gyorsan fogyó árut raktár bejáratához)
- Vevőkényelmi szempontokat (pl.: nehéz árut alsó polcra, közel a pénztárhoz)
- Az áru minőségének védelmét,
- Vagyonvédelmi szempontokat (pl.: zárt pultok, vitrinek)

Összefoglalás az esetfelvetésre

Az áru-előkészítés műveletei:

1. az áru kicsomagolása, előrecsomagolása,
2. a fogyasztói ár feltüntetése és az áruk elhelyezése az eladótérben.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Az alábbi kérdések megválaszolása, illetve a feladatok megoldása hozzásegíti Önt, hogy az elsajátított ismeretek birtokában képes legyen az áruk eladótéri kihelyezésére úgy, hogy tudatosan figyelembe veszi, az azt befolyásoló tényezőket. A kérdések megválaszolásához információkat gyűjthet a gyakorlati munkahelyén és felhasználhatja tapasztalatait, megfigyeléseit.

1. feladat

Figyelje meg gyakorlati munkahelyén az áruk előkészítését az értékesítésre. Milyen feladatokat látnak el az ott dolgozók, hogy a vevők számára a kényelmes vásárlás lehetőségét biztosítsák?

HOGYAN KELL FELTÜNTETNI A TERMÉK ÁRÁT?

A large rectangular area with a yellow border, containing 15 horizontal lines for writing.

MUNKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Ön egy kis élelmiszer boltban eladó. Sajt érkezik az üzletbe, 10 kg-os kiszereelésben. Az ön vásárlói 10-20 dkg-os sajtokat vásárolnak leggyakrabban. Hogy készíti elő az értékesítésre ezt az áruféleséget?

MUNKANYELV

2. feladat

Ön egy belvárosi butikban ruházati eladó. Női blúzokat kaptak, melyek dobozokban érkeztek meg. Hogy készíti elő az értékesítésre ezt az áruféleséget?

MUNKANYELV

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Az értékesítési módtól, valamint az áru jellegétől függően különböző feladatokat kell elvégezni egy-egy termék értékesítése előtt. Az áru-előkészítés műveletei:

1. az áru kicsomagolása, előrecsomagolása: itt a sajtot először ki kell csomagolni, majd darabolni (10–20 dkg-os darabokra) és újracsomagolni.
2. a fogyasztói ár feltüntetése: a sajtokat mérni kell és az egységár alapján feltüntetni a fogyasztói árát, valamint egységárát is (emellett fontos, hogy ráírjuk a csomagolás idejét és a fogyaszthatósági idejét is)
3. az áruk elhelyezése az eladótérbe: a sajtokat hűtve kell tárolni, vagyis hűtő pultokba, szekrényekbe kell elhelyezni.

2. feladat

Az értékesítési módtól, valamint az áru jellegétől függően különböző feladatokat kell elvégezni egy-egy termék értékesítése előtt. Az áru-előkészítés műveletei:

1. az áru kicsomagolása: ruházati termékek esetén a termékeket vállfára helyezzük, egyrészt a gyűrődések elkerülése miatt, másrészt a vevő így könnyebben tudja kiválasztani a számára megfelelő darabot. (Szükség esetén vasalni is kell a ruházati termékeket, ha a szállítás következtében nagyon gyűrődtek volna)
2. a fogyasztói ár feltüntetése, valamint, hogy a kezelési útmutató amennyiben nincs elhelyezve a terméken pótoljuk azt.
3. az áruk elhelyezése az eladótérben, lehet vállfán, babán, de mindenképp úgy, hogy a vásárló számára könnyen elérhető legyen.

AZ ÁRFELTÜNTETÉS SZABÁLYAI

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Olvassa el az alábbi vásárlói panaszt és írja le, milyen hibákat vett észre az esetben!

„Gyakran megfordulok egyik raktár-áruházlánc győri üzletében. Szinte minden esetben bosszankodom amiatt, hogy egyes, gyakran vásárolt termékeknél csak a pénztárnál derül ki a fizetendő ár. Pl. gesztenyemassza 6 féle is van, de a melljük rakott árcédulák alapján a beazonosítás lehetetlen. Ilyen hiányosság egyébként megtalálható a kenyér, pékáru, finompékáru pultnál, a tej-tejtermék pultnál, a csomagolt hentesárúnál. Ahhoz, hogy ki tudjam választani a nekem minőségben és árban is megfelelő terméket, egy eladónak többször is a pénztárhoz kellett menni a termék beazonosításáért. Ez nem lenne baj, ha ráér a vásárló. De ha nem? A megjegyzésemre az egyik eladó azt a magyarázatot adta, hogy ők így kapják az árut, nekik így kell kitenni. Na ez aztán végképp felháborított. Tanult szakmája ilyenek a kereskedés? Tudja, hogy mi a szakma alapja? Érdekli egyébként a vásárló igénye? Vagy csak az teszi büszkévé, hogy mekkora nyereséget termel az egyébként őt semmibe vevő külföldi tulajdonosnak? Miért nem tudhatom az áru kiválasztásakor, csak a pénztárnál, hogy mit vettem és mennyiért? Az előttem lévő vásárló meglepődött, hogy a 369.-Ft-ért árusított terméket a pénztáros 569.-Ft-ért számolta el. A vevő a kérdésére azt a választ kapta, hogy a csökkentett árú termék az este biztos elfogyott, reggel pedig már a régi áron kezdték árusítani. És az árcédula cseréje? Pedig ezek szerintem helyben megoldható dolgok, csak oda kellene figyelni.”¹

¹ <http://www.gymskik.hu/index.php?id=2677> (2010. augusztus 22.)

HOGYAN KELL FELTÜNTETNI A TERMÉK ÁRÁT?

A leírtakat beszélje meg szaktanárával, és szükség esetén egészítsék ki azokat!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

7/2001. (III. 29.) GM rendelet

a fogyasztói forgalomba kerülő áruk és szolgáltatások árának feltüntetéséről

A belkereskedelemtől szóló 1978. évi I. törvény 40. §-ában foglalt felhatalmazás alapján – a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvényben (a továbbiakban: Fgytv.) meghatározott, a fogyasztók megfelelő tájékoztatásához fűződő érdek érvényre juttatása céljából - a következőket rendelem el:

1. § (1) A rendelet hatálya a fogyasztói forgalomba (Fgytv. 2. § i) pont) kerülő, illetve a fogyasztók (Fgytv. 2. § e) pont) részére felajánlott áru (Fgytv. 2. § a) pont) eladási árának, egységárának, illetve szolgáltatás (Fgytv. 2. § c) pont) díjának feltüntetésére terjed ki.

(2) Nem terjed ki e rendelet hatálya:

a) a külön jogszabályban meghatározott vendéglátás és közétkeztetés keretében előállított étel- és italhelyben fogyasztással, vásárlással és házhoz szállítással történő értékesítésére,

b) a régiségek és a műalkotások értékesítésére,

c) az árverés útján értékesítendő árura, ha azok kikiáltási (induló) árát árverési tájékoztató meghatározza,

d) ingyenes minta, áru átadására.

2. § E rendelet alkalmazásában

a) eladási ár: az áruért a fogyasztói forgalomban fizetendő ár, amely magában foglalja az általános

forgalmi adó és az árut terhelő más adók, illetve egyéb fizetési kötelezettségek összegét is;

b) szolgáltatás díja: a szolgáltatásért a fogyasztói forgalomban fizetendő díj, amely magában foglalja az általános forgalmi adó és a szolgáltatást terhelő más adók, illetve fizetési kötelezettségek összegét is;

c) egységár: az áru egy kilogrammjáért, egy literéért vagy milliliteréért, egy méteréért, egy négyzetméteréért, egy köbméteréért vagy egy darabjáért fizetendő eladási ár;

d) ömlesztett áru: az az áru, amelyet nem mérnek meg vagy csomagolnak be előre, és mérése, csomagolása a fogyasztó jelenlétében történik.

3. § (1) Minden áru eladási árát - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - a Fgytv. 14. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően fel kell tüntetni az árun, vagy ha ez értelmetlen az áru mellett kifüggesztett árjegyzéken.

(2) Az ömlesztett árun csak az egységárat kell feltüntetni a 6. § (2) bekezdésében feltüntetett mértékegységgel együtt.

(3) Az (1) bekezdés szerint az eladási árát elegendő az áru mellett kifüggesztett árjegyzéken feltüntetni különösen az 50 g, 50 ml vagy 5 cm alatti csomagolási egységű vagy méretű, az automatákból árusított, illetve a csomagolatlanul értékesített áruk, valamint az 5. § (1) bekezdése szerinti különleges ajánlatok esetén.

4. § (1) Minden áru egységárát, ha az nem egyezik meg az áru eladási árával a Fgytv. 14. §-ában és a 6.§-ban foglaltaknak megfelelően - a (2)-(3) bekezdésben foglaltak kivételével - fel kell tüntetni az árun, vagy ha ez értelmetlen az áru mellett kifüggesztett árjegyzéken.

(2) Nem kell az egységárat feltüntetni:

a) az 50 g, 50 ml vagy 5 cm alatti csomagolási egységű vagy méretű,

b) az automatákból árusított,

c) az egy csomagban lévő, készletben árusított,

d) a különleges dízscsomagolású,

e) az élelmiszerekről szóló 1995. évi XC. törvényben meghatározott élelmiszerek esetén az ételek készítéséhez egy csomagban összeállított árukon.

(3) A töltő tömeg egységárának feltüntetése is elegendő, ha a külön jogszabályban meghatározott előre csomagolt áruk forgalomba hozatalára vonatkozó rendelkezések a nettó tömeg mellett a töltő (lecsepegtetéssel meghatározott) tömeg feltüntetését is előírják.

5. § (1) Minden olyan, a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvényben (a továbbiakban: Grtv.) meghatározott reklámban, amelyben az áru eladási árát feltüntetik, a 4. §-ban és a 6.§ (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően fel kell tüntetni az egységárat is.

(2) A Grtv. 2. § m) pontjában meghatározott különleges ajánlat reklámjában elegendő a fogyasztó által az ajánlat alapján fizetendő eladási árhoz tartozó egységárat feltüntetni.

6. § (1) Az egységárat a csomagolatlanul értékesített áruk esetén a tárolóedényen, illetve a polcon az árumegevezésére és a mennyiségi egységre vonatkozóan jól azonosíthatóan kell feltüntetni.

(2) Az egységárat

a) a térfogatra árult áruknál literenként (Ft/l) vagy - ha ez az összehasonlítást megkönnyíti - milliliterenként

(Ft/ml), illetve köbméterenként (Ft/m³),

b) a tömegrre árult áruknál kilogrammonként (Ft/kg) vagy tonnánként (Ft/t),

c) a hosszúságra árult áruknál méterenként (Ft/m),

d) a felületre árult áruknál négyzetméterenként (Ft/m²),

e) a kizárólag darabra árult áruknál darabonként (Ft/db) kell feltüntetni.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően a gépjármű-üzemanyagok közül legalább az MSZ EN 228 szabvány szerinti 95-ös és 98-as oktánszámú motorbenzin, valamint az MSZ EN 590 szabvány szerinti dízelgázolaj egységárait - az üzemanyagtöltő állomás területén, vagy más arra alkalmas helyen, oszlopon vagy táblán - olyan magasságban és méretben is fel kell tüntetni, hogy az a fogyasztók számára a közlekedési útvonalról jól olvasható legyen.

7. § (1) A (2) bekezdésben foglaltak kivételével a szolgáltatás díját - a Fgytv. 14. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően - a szolgáltatás nyújtásának vagy kínálásának helyén, jól látható módon kell feltüntetni.

(2) Amennyiben a szolgáltatás jellegéből adódóan a szolgáltatás díjának feltüntetése nem lehetséges, a szolgáltatásnyújtás megkezdése előtt kell a fogyasztót a szolgáltatás díjáról tájékoztatni.

8. § (1) Ez a rendelet 2001. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) a fogyasztói forgalomba kerülő iparcikkek, élelmiszerek nem minősülő termékek árának feltüntetéséről szóló 43/1997. (VIII. 14.) IKIM rendelet,

b)

9. § Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykerében, a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban összeegyeztethető szabályozást tartalmaz az Európai Parlament és a Tanács 98/6/EK irányelvével a fogyasztóknak feljánlott termékek árainak feltüntetéséről.²

Az árak feltüntetése a kereskedelemben is kiemelt fontossággal bír, hiszen egy áru megvásárlásának, illetve valamely szolgáltatás igénybevételének eldöntésében a fogyasztók jelentős részét nagymértékben befolyásolja annak ára vagy díja, éppen ezért különösen lényeges, hogy e tekintetben minden esetben olyan egyértelmű, könnyen azonosíthatóan és tisztán olvashatóan elhelyezett írásbeli tájékoztatás álljon rendelkezésükre, amelyet még az áru/szolgáltatás megvásárlását megelőzően megismerhetnek. A vonalkódos áruazonosítást alkalmazó egységekben a termékeken, illetve azok csomagolásán vonalkódot tartalmazó címke van. Ma már az áruk többségét a gyártók látják el vonalkóddal. A kereskedelmi egység pénztárterminálja a vonalkódhoz hozzárendeli a központi számítógépbe betáplált eladási árat. Ilyenkor a vevő tájékoztatása az eladási árról történhet a termékeken egyedileg elhelyezett árcímkével, vagy a polcokon elhelyezett árfeltüntetéssel. A vonalkódos áruazonosítást alkalmazó egységekben a saját csomagolású termékek árcímkéjének is tartalmaznia kell a vonalkódot. Az árfeltüntetési kötelezettségnek ez esetben úgy tesz eleget az üzlet, hogy a kódhoz rendelt árat is feltüntetik a nyomtatásra kerülő árcímkén.

² http://www.nfh.hu/data/cms10271/7_2001_GM_rendelet.pdf (2010. augusztus 22.)

1. ábra. Vonalkód nyomtató³

2. ábra. Mechanikus árazó gép

Térjünk ki néhány törvényi előírásra, melyek gyakran okoznak problémát az árfeltüntetéssel kapcsolatban.

Egyedi árjelzés

Megfigyelhető volt, hogy az egyedi árjelzés használata összefügg az üzlet alapterületével. Hipermarketekben ritkán fordul elő, mivel az áruk egyenkénti beárázása nehezen kivitelezhető, így azt a megoldást alkalmazzák, hogy a termékeken elhelyezett vonalkódot olvassák le a pénztárgépek. Ebből adódóan viszont a fogyasztó gyakran csak a polccímkék segítségével tájékozódhat az árról, amely nem mindig azonos a ténylegesen fizetendő összeggel, az ár változásakor ugyanis az árjelző cseréje többször elmarad. Kis alapterületű üzletekben ezzel szemben jellemző egyedi árcímkék alkalmazása, amely a fogyasztó számára is megkönnyíti az árelőírást.

³ <http://penztargep-szerviz.hu/adatok.php?tabla=vonalkodnyomtato&id=9> (2010. augusztus 22.)

3. ábra. Vonalkód⁴

Gyűjtő árjelzés

A gyűjtő árjelzés formája lehet gyűjtőár-lista, illetve polccímke. A gyűjtő árjelzésen a termék neve (esetleg valamely jellemzője, pl. kiszerezése), és a hozzá rendelt fogyasztói ár szerepel. Ebben az esetben az egyes termékek nem kapnak egyedi árazást. Alkalmazása csak akkor megfelelő, ha az áru és a hozzárendelt fogyasztói ár egyértelműen beazonosítható. Az elektronikus (vonalkódos) árleolvasó készülék alkalmazása nem mentesíti a forgalmazót az egyedi, vagy gyűjtőár útján történő tájékoztatás kötelezettsége alól. Ha az üzletben eltérés tapasztalható a kiírt polccímken, akkor az egység alkalmazottainak segítségével, hordozható árellenőrző gépekkel győződhetünk meg arról, hogy a polccímken feltüntetett és a pénztárnál fizetendő ár megegyezik-e.

4. ábra. Polccímke

⁴ <http://www.gaid.hu/fejezet/Szolgalattasok> (2010. augusztus 22.)

Betétdíj

A Korm. r. 23. §-a értelmében a kereskedő az általa forgalmazott betétdíjas csomagolóeszköz (göngyöleg) visszaváltását köteles biztosítani. Az egyes termékek betétdíjáról a vásárlókat jól láthatóan tájékoztatni kell. A betétdíjat az eladási ártól elkülönítetten kell feltüntetni oly módon, hogy a vásárló számára nyilvánvaló legyen, hogy a termék mellett, annak csomagolásáért külön díjat kell fizetni. Ezzel összefüggésben szükséges megjegyezni, hogy betétdíjas termék esetén az eladási árról való tájékoztatás nem fogadható el „x Ft + üveg” formában, mivel az árfeltüntetés e módja nem a pénztárnál ténylegesen fizetendő, az árut terhelő valamennyi fizetési kötelezettséget magában foglaló bruttó árát jelöli. A betétdíjas termék eladási árát tehát a betétdíj összegével számítottan egy összegben kell feltüntetni, a fogyasztók részére azonban külön tájékoztatást kell adni a betétdíj mértékéről is. Lényeges továbbá, hogy a csomagolóeszköz visszavételekor a forgalmazó az eladásakor felszámított betétdíjat köteles visszafizetni, tehát nem teheti meg, hogy a göngyöleget alacsonyabb áron „vásárolja vissza”. E kérdést a környezetvédelem általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény szabályozza, melynek 63. § (2) bekezdése értelmében a betétdíjas termék forgalmazója a forgalmazáskor felszámított betétdíjat köteles a termék visszaszolgáltatójának megfizetni. A környezetvédelmi törvény ezen előírásától érvényesen eltérni nem lehet. Helytelen és jogsértő az a gyakorlat, amikor a kereskedő kizárólag az üzletében vásárolt betétdíjas csomagolóeszközt váltja vissza, a fent idézett jogszabályi előírás értelmében

Kirakati ár

A kirakati ártájékoztatással kapcsolatosan különösen gyakoriak a hiányosságok, ugyanis sokszor a kereskedő éppen azt tartja érdekében állónak, hogy az üzlet kirakatában az ott elhelyezett termékek árait ne tüntesse fel. A kirakatnak ugyanis jelentős hatása van az üzlet forgalmára nézve, számos vizsgálat igazolta, hogy a kirakatrendezést követően az újonnan kihelyezett áruból többen vásárolnak. Érthető a kereskedők azon törekvése is, hogy a kirakati árubemutatót használva üzletük kínálatát minél kedvezőbb színben tüntessék fel a vásárlók felé. A fogyasztónak azonban csak akkor van lehetősége valós képet kialakítani az üzletről, ha a választék mellett a termékek árait is megismerheti. A kirakat „vevőcsalogató” funkciója mégis az árak feltüntetése elleni motivációt jelenthet a kereskedő, számára. Számos forgalmazó tart attól, hogy ha a kirakatban lévő áru meg is tetszik az arra sétáló vevőnek, az árát meglátva esetleg mégsem tér be az üzletbe, az ártájékoztatás mellőzésével pedig ez kiküszöbölhető. A mulasztó kereskedők gyakran hivatkoznak a konkurenciaharcra, illetve arra, hogy ártájékoztatási kötelezettségüknek a kirakat esztétikai képének megőrzése érdekében nem tesznek eleget. Mindazonáltal bármely okból marad is el a kirakati ártájékoztatás, annak hiánya minden esetben jogsértést valósít meg. A Korm. r. 22. § (4) bekezdése ugyanis előírja, hogy az áru árát forintban az üzletben és – a kirakatban történő bemutatás esetén – a kirakatban is fel kell tüntetni. Hangsúlyozandó, hogy a kirakati ártájékoztatás akkor tölti be szerepét, ha a kirakatot szemlélő járókelők által jól olvasható.

5. ábra. Kirakati árfeltüntetés

Akciós ár

Amennyiben a kereskedő akció keretében meghatározott termékeket kedvezményes áron kínál értékesítésre, ezen áruk esetében mind az akciós eladási, mind az akciós egységárat fel kell tüntetnie. (Az akciós egységár feltüntetésének kötelezettsége értelemszerűen nem vonatkozik azokra a termékekre, amelyek esetében a GM r. értelmében egyébként sem kell az egységárról tájékoztatást adni.). Önmagában az eladási ár és a kedvezmény mértékének feltüntetése (pl. „-70%”, „-5000 Ft”) nem fogadható el, ha nem szerepel számszerűen a ténylegesen fizetendő ár is, a lényeg ugyanis az, hogy ez utóbbiról tájékoztatást kapjon a fogyasztó.

6. ábra. Akciós ár feltüntetése

Töltő súly- nettó súly

Speciális szabály, hogy azon előre csomagolt áruknál, amelyeknél a nettó tömeg mellett a töltő (lecsepegtetéssel meghatározott) tömeg feltüntetése is kötelező – „e” jellel ellátott termékek –, elegendő a töltő tömeg egységárának feltüntetése (GM r. 4. § (3) bek.). A kereskedő tehát, ezekben az esetekben választhat a nettó tömegre, illetve a töltő tömegre számított egységár feltüntetése között. Csomagolatlanul értékesített áruk esetén az egységárat a tárolóedényen, illetve a polcon az áru megnevezésére és a mennyiségi egységre vonatkozóan jól azonosíthatóan kell feltüntetni (GM r. 6. § (1) bek.).

Összefoglalás

A fogyasztói ár feltüntetése

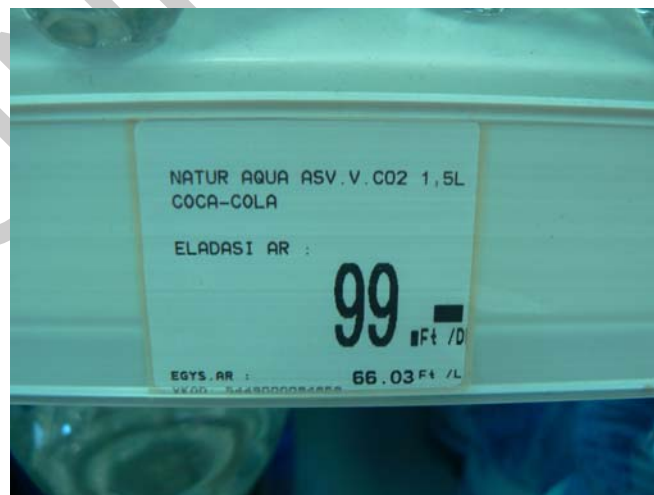
Jó, ha tudjuk:

A termékek eladási áráról és a szolgáltatások díjáról a fogyasztót tájékoztatni kell. Egyértelműen, világosan és érthetően. Forintban, bruttó összeget, teljes összeget kell feltüntetni, vagyis tartalmaznia kell az ÁFA-t, illetve egyéb adókat is, melyek a terméket, vagy szolgáltatást terhelik.

Több ár esetén, a legalacsonyabbat kell alkalmazni.

A szolgáltatás díját jól láthatóan kell feltüntetni. Ha erre nincs lehetőség, akkor a szolgáltatásnyújtás megkezdése előtt kell annak díjáról tájékoztatni a fogyasztót.

Az egységár segít a termékek árainak összehasonlításában. A termék egységárát ezért mindig fel kell tüntetni (Ft/db, Ft/kg, Ft/l stb.), kivétel, ha megegyezik az eladási árral.

7. ábra. Egységár feltüntetése

A betétdíjat az eladás árától jól elkülönítetten, egyértelműen kell feltüntetni, hogy a vásárló tudja, hogy a termék csomagolásáért külön fizetnie kell. (A kereskedő köteles biztosítani a visszaváltását is a göngyölegeknek, de nem kérheti a vásárlót, hogy bizonyítsa blokkal, hogy nála vásárolta a terméket.)

A kirakatba is fel kell tüntetni a termékek árait. Megfelelő méretben, úgy, hogy az üvegen keresztül is jól látható legyen.

Az üzemanyagtöltő állomásokon a motorbenzin és dízelgázolaj egységárát olyan magasra és méretben kell feltüntetni, hogy a közlekedési útról is jól olvasható legyen.

Akciónál az akció mértékének feltüntetése nem elég (50%), az akciós eladási árat és egységárát is fel kell tüntetni.

Az akcióra vonatkozó reklámot úgy lehet közzétenni, ha pontosan meg van határozva, hogy mely termékekre és mely időpont(ok)ra vonatkozik.

Az egyedi árjelzés nem takarhatja el a vásárló számára fontos információkat.

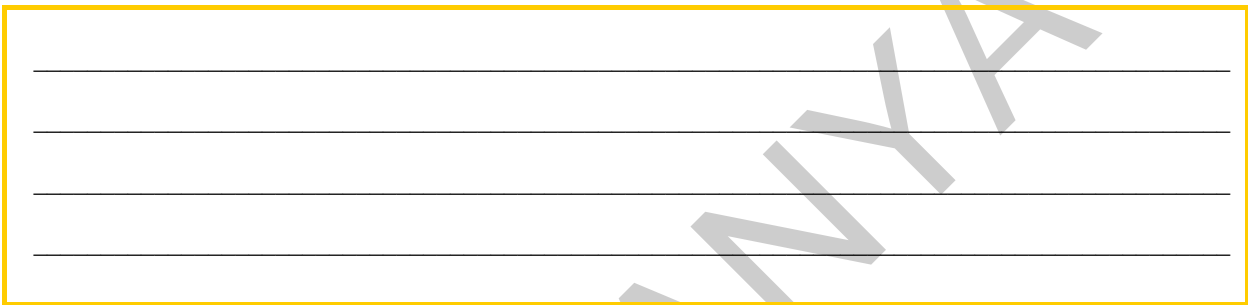
MUNKKAMENYAG

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Az alábbi kérdések megválaszolása, illetve a feladatok megoldása hozzásegíti Önt, hogy az elsajátított ismeretek birtokában képes legyen az áruk eladótéri kihelyezésére úgy, hogy tudatosan figyelembe veszi az azt befolyásoló tényezőket. A kérdések megválaszolásához információkat gyűjthet a gyakorlati munkahelyén és felhasználhatja tapasztalatait, megfigyeléseit.

1. feladat

Figyelje meg és írja le, hogy a gyakorlati munkahelyén milyen árfeltüntetési módokat alkalmaznak?

2. feladat

Figyelje meg gyakorlati munkahelyén, hogy a törvényi szabályozásokat betartják-e? (egység ár, akciós ár, kirakatban árfeltüntetés, stb)

3. feladat

Figyelje meg és írja le, hogy a gyakorlati munkahelyén milyen eszközök segítik az árazást?

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

4. feladat

Vegyen részt gyakorlati munkahelyén árazási feladatokban! Használjon árazó gépeket, vonalkód nyomtatót, vonalkód leolvasót és más árazáshoz használatos eszközt!

MUNKANYELVI

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Milyen hibát talál a képeken? Tegyen javaslatot a hibák kijavítására!

a)

8. ábra. Hibás árfeltüntetés⁵

MUNKKÉNYV

⁵ http://tuskoblog.blog.hu/2007/12/14/a_tesco_is_hazudik (2010. augusztus 22.)

b)

9. ábra. Helytelenül beárzva

2. feladat

Véleménye szerint helyes-e úgy feltüntetni az árat, hogy X Ft+ áfa? Válaszát indokolja!

3. feladat

Állapítsa meg, hogy a következő állítások közül melyik igaz, illetve melyik hamis! Az igazakat jelölje I-vel, a hamisakat H-vel! Amennyiben hamisnak talál egy állítást, akkor javítsa ki és írja le a helyes megoldást! (Tüntesse fel a sorszámot is!)

1. Az árazást minél előbb, ha lehet még a raktárakban, a gyűjtőcsomagolás felbontása után fel kell tüntetni.
2. Hipermarketekben az áruk egyenkénti beárazása könnyebben kivitelezhető, így ezt használják gyakrabban.
3. Az elektronikus (vonalkódos) árleolvasó készülék alkalmazása mentesíti a forgalmazót az egyedi, vagy gyűjtőár útján történő tájékoztatás kötelezettsége alól.
4. Ha több ár van feltüntetve a terméken, akkor a pénztáros dönti el, hogy melyiket alkalmazza.
5. A betétdíjas termék eladási árát tehát a betétdíj összegével számítottan egy összegben kell feltüntetni, a fogyasztók részére azonban külön tájékoztatást kell adni a betétdíj mértékéről is.
6. Amennyiben a kereskedő akció keretében meghatározott termékeket kedvezményes áron kínál értékesítésre, ezen áruk esetében mind az akciós eladási, mind az akciós egységárat fel kell tüntetnie.
7. A termékek eladási áráról és a szolgáltatások díjáról a fogyasztót tájékoztatni kell. Egyértelműen, világosan és érthetően. Forintban, nettó összegben és emellett külön fel kell tüntetni az ÁFA-t, illetve egyéb adókat is, melyek a terméket, vagy szolgáltatást terhelik.

8. Az egységár segít a termékek árainak összehasonlításában. A termék egységárát ezért mindig fel kell tüntetni (Ft/db, Ft/kg, Ft/l stb.), kivétel, ha megegyezik az eladási árral.
9. Az egyedi árjelzés nem takarhatja el a vásárló számára fontos információkat.
10. Speciális szabály, hogy azon előre csomagolt áruknál, amelyeknél a nettó tömeg mellett a töltő (lecsepegtetéssel meghatározott) tömeg feltüntetése is kötelező – „e” jellel ellátott termékek –, a nettó és a töltő tömeg egységárát is fel kell tüntetni.

4. feladat

Az alábbi szituációkra, képre vonatkozóan keressen megoldást úgy, hogy utána néz a törvényi előírásnak és hivatkozva rá értelmezi, hogy helyes, vagy helytelen az árfeltüntetés.

- A) Egy Fogyasztóvédelmi Felügyelőség által végzett ellenőrzés alkalmával az üzlet kirakatában nem volt feltüntetve az áru ára. A tulajdonos azt mondta, hogy a konkurencia miatt nem tette meg, mert ezt mint „üzleti titkot” kezeli. Vajon helyesen tette-e?

- B) Egy fogyasztó azzal a panasszal fordul a Fogyasztóvédelmi Felügyelőséghez, hogy egy üdítőt vásárolt, az utcán egy automatából és azon nem volt feltüntetve az egységár, így nem volt lehetősége összehasonlítani az üdítő árát. Véleménye szerint hibás árfeltüntetés szerepel-e az automatán?

C) Az alábbi képen helyesen tüntették-e fel az árakat az üzemanyagokkal kapcsolatosan?

10. ábra. Üzemanyagtöltő állomás⁶

⁶ <http://labatlan.hu/automata-embermentes-benzinkut> (2010. augusztus 22.)

- D) Egy Nyugat - magyarországi kereskedelmi egységben a termékek árát euroban tüntették fel, mondván, hogy több az osztrák, mint a magyar vásárlójuk. Meg lehet -e engedni ebben az esetben, a körülményekre való tekintettel, hogy csak euroban lehessen feltüntetni az árakat?

MEGOLDÁSOK

1.

a) Szembetűnően látszik, hogy a legolcsóbb, nem a legolcsóbb. Az árcímke semmiképp nem kerülhetett volna így ki a termék elé. Megtévesztő a vásárló számára.

b) Ennek a terméknek az árazásánál látszik, hogy két nagy hibát is elkövettek. Egyrészt az árcímke elhelyezésével, a terméken levő információkat eltakarták. A vásárlók számára esetlegesen fontos tudnivalók így nem látszanak. Másrészt az árfeltüntetésre vonatkozó törvény azon részét sértették meg, mely a betétdíjakkal kapcsolatos, vagyis a betétdíjat az eladási ártól elkülönítetten kell feltüntetni oly módon, hogy a vásárló számára nyilvánvaló legyen, hogy a termék mellett, annak csomagolásáért külön díjat kell fizetni. Ezzel összefüggésben szükséges megjegyezni, hogy betétdíjas termék esetén az eladási árról való tájékoztatás nem fogadható el „x Ft + üveg” formában, mivel az árfeltüntetés e módja nem a pénztárnál ténylegesen fizetendő, az árut terhelő valamennyi fizetési kötelezettséget magában foglaló bruttó árat jelöli. A betétdíjas termék eladási árát tehát a betétdíj összegével számítottan egy összegben kell feltüntetni, a fogyasztók részére azonban külön tájékoztatást kell adni a betétdíj mértékéről is.

2.

A GM. r. 2. § a) pontja szerint az eladási ár: az áruért a fogyasztói forgalomban fizetendő ár, amely magában foglalja az általános forgalmi adó és az árut terhelő más adók, illetve egyéb fizetési kötelezettségek összegét is. E meghatározásból következik, hogy az „x Ft + áfa” módon történő árfeltüntetés jogszerűtlen, mivel nem foglalja magában az árut terhelő általános forgalmi adó összegét, nem a termékért fizetendő teljes összegről nyújt tájékoztatást.

3.

1. IGAZ

2. HAMIS

Hipermarketekben ritkán fordul elő, mivel az áruk egyenkénti beárazása nehezen kivitelezhető, így azt a megoldást alkalmazzák, hogy a termékeken elhelyezett vonalkódot olvassák le a pénztárgépek.

3. HAMIS

Az elektronikus (vonalkódos) árleolvasó készülék alkalmazása NEM mentesíti a forgalmazót az egyedi, vagy gyűjtőár útján történő tájékoztatás kötelezettsége alól.

4. **HAMIS**

Több ár esetén, a legalacsonyabbat kell alkalmazni.

5. **IGAZ**

6. **IGAZ**

7. **HAMIS**

A termékek eladási áráról és a szolgáltatások díjáról a fogyasztót tájékoztatni kell. Egyértelműen, világosan és érthetően. Forintban, bruttó összeget, teljes összeget kell feltüntetni, vagyis tartalmaznia kell az ÁFA-t, illetve egyéb adókat is, melyek a terméket, vagy szolgáltatást terhelik.

8. **IGAZ**

9. **IGAZ**

10. **HAMIS**

Speciális szabály, hogy azon előre csomagolt áruknál, amelyeknél a nettó tömeg mellett a töltő (lecsepegtetéssel meghatározott) tömeg feltüntetése is kötelező – „e” jellel ellátott termékek –, elegendő a töltő tömeg egységárának feltüntetése (GM r. 4. § (3) bek.).

4.

A) Nem, mert a kirakatban is kötelező feltüntetni az árakat úgy, hogy a vevő jól lássa. 4. § (1) Minden áru eladási árát – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a Fgytv. 14. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően fel kell tüntetni az árun, vagy ha ez értelmetlen az áru mellett kifüggesztett árjegyzéken. A Korm. r. 22. § (4) bekezdése ugyanis előírja, hogy az áru árát forintban az üzletben és – a kirakatban történő bemutatás esetén – a kirakatban is fel kell tüntetni. Hangsúlyozandó, hogy a kirakati ártájékoztatás akkor tölti be szerepét, ha a kirakatot szemlélő járókelők által jól olvasható.

B) Nem, mert a törvény, mentesítést ad, többek között az automata értékesítés esetében az egységár feltüntetése alól. 4. § (1) Minden áru egységárát, ha az nem egyezik meg az áru eladási árával a Fgytv. 14. §-ában és a 6.§-ban foglaltaknak megfelelően – a (2)–(3) bekezdésben foglaltak kivételével – fel kell tüntetni az árun, vagy ha ez értelmetlen az áru mellett kifüggesztett árjegyzéken. (2) Nem kell az egységárat feltüntetni:

a) az 50 g, 50 ml vagy 5 cm alatti csomagolási egységű vagy méretű,

b) az automatákból árusított,

c) az egy csomagban lévő, készletben árusított,

d) a különleges dízscsomagolású,

e) az élelmiszerekről szóló 1995. évi XC. törvényben meghatározott élelmiszerek esetén az ételek készítéséhez egy csomagban összeállított árukon.

C) Igen, mert feltüntették mindhárom, kötelezően előírt áru, fogyasztói árát, pontosan, jól láthatóan. 6. § (3) Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően a gépjármű-üzemanyagok közül legalább az MSZ EN 228 szabvány szerinti 95-ös és 98-as oktánszámú motorbenzin, valamint az MSZ EN 590 szabvány szerinti dízelgázolaj egységárait – az üzemanyagtöltő állomás területén, vagy más arra alkalmas helyen, oszlopon vagy táblán – olyan magasságban és méretben is fel kell tüntetni, hogy az a fogyasztók számára a közlekedési útvonalról jól olvasható legyen.

D) Nem, mert az nem a hivatalos fizetési eszköz Magyarországon. Feltüntethető az ár euroban, de csak a forint mellé és nem helyette. Az Fgytv. 14. § (2) bekezdése az előző ártípusokra nézve kimondja, hogy azokat a Magyar Köztársaság területén törvényes fizetőeszköz szerint meghatározva, egyértelműen, könnyen azonosíthatóan és tisztán olvashatóan kell feltüntetni. A „Magyar Köztársaság területén törvényes fizetőeszköz szerint meghatározva” kitéttel kapcsolatban hangsúlyozandó, hogy az ártájékoztatás e rendelkezésnek akkor felel meg, ha a fizetőeszköz nemét is tartalmazza, azaz az összeg mellett a „forint” kifejezés, vagy annak „Ft” rövidítése is szerepel. Az árak kizárólag euróban történő feltüntetése pedig az idézett rendelkezés alapján értelemszerűen nem elfogadható.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Horváthné Herbáth Mária – Stágel Imréné : Kereskedelmi és vállalkozási ismeretek Műszaki Kiadó 2002
- Ottohál Zsuzsa és Zsóka : Az áruforgalom lebonyolítása modul Oktató 2001. Bt 2008.
- Horváthné Herbáth Mária – Stágel Imréné : Az áruforgalmi tevékenység tervezése, elemzése, hatása az eredményre KIT 2008.
- Kunvári Enikő – Rozsonics Angéla : Kereskedelmi ismeretek a modulrendszerű képzéshez KIT 2009.
- Horváthné Herbáth Mária – Stágel Imréné : Alapozó kereskedelmi ismeretek és gyakorlatok KIT 2006.

Honlapok

- <http://www.hu-mago.hu/> (2010. augusztus 22.)

AJÁNLOTT IRODALOM

Árfeltüntetéssel kapcsolatos jogszabályok:

- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (8-11. és 14.§)
- A fogyasztói forgalomba kerülő áruk és szolgáltatások árának feltüntetéséről szóló 7/2001 (III.29.) GM rendelet
- A vendéglátó üzletek kategóriába sorolásáról, valamint ártájékoztatásáról szóló 43/1998 (VI.24.) IKIM rendelet
- A 0004–06 modul kapcsolódó tananyagegységei
- A 0005–06 modul kapcsolódó tananyagegységei
- A szakáruismeretnek megfelelő modulok kapcsolódó tananyagegységei

A(z) 0004–06 modul 015–ös szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
31 341 01 0010 31 01	Bútor- és lakástextil-eladó
31 341 01 0010 31 02	Élelmiszer- és vegyiáru-eladó
31 341 01 0010 31 03	Műszakicikk eladó
31 341 01 0010 31 04	Porcelán- és edényáru-eladó
31 341 01 0010 31 05	Ruházati eladó
31 341 01 0010 31 06	Zöldség-gyümölcs eladó
52 341 07 0100 31 01	Hírlapárus, trafikos
52 341 07 0100 51 01	Kazetta- és lemez eladó, -kölcsönző
52 341 07 0100 51 02	Óra-ékszer és díszműáru eladó
52 341 07 0100 31 02	Papír, írószerszám eladó
33 341 03 0100 31 01	Épületgépészeti anyag- és alkatrész eladó
33 341 03 0100 31 02	Gépészeti anyag- és alkatrész eladó
33 341 03 0100 31 03	Járműalkatrész-eladó
33 341 03 0100 31 04	Telepi építőanyag-eladó
33 341 03 0100 31 05	Villamossági anyag- és alkatrész eladó
51 341 01 0100 33 01	Kisgép- és műszakicikk-kölcsönző
31 341 03 0000 00 00	Töltőállomás-kezelő
33 215 02 0100 31 01	Virágbolti eladó
52 341 06 0000 00 00	Könyvesbolti eladó
51 341 02 0000 00 00	Régiségkereskedő
54 481 03 0010 54 04	IT kereskedő
51 213 01 0010 51 01	Eseményrögzítő
51 213 01 0010 51 02	Filmlaboráns
52 341 05 1000 00 00	Kereskedő
52 341 05 0100 52 01	Bútor- és lakástextil-kereskedő
52 341 05 0100 52 02	Élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő
52 341 05 0100 52 03	Ruházati kereskedő
52 341 07 0000 00 00	Kultúrcikk-kereskedő
52 725 01 0000 00 00	Látszerész és fotócikk-kereskedő
33 341 03 0010 33 01	Építőanyag-kereskedő
33 341 03 0010 33 02	Épületgépészeti anyag- és alkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 03	Járműalkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 04	Villamossági anyag- és alkatrész-kereskedő
51 341 01 0000 00 00	Műszakicikk-kereskedő
31 341 04 0000 00 00	Vegyésiparcikk-kereskedő
31 341 04 0100 31 01	Agrokémiai és növényvédelmi kereskedő
31 341 04 0100 31 02	Gyógynövénykereskedő
31 341 04 0100 31 03	Piaci, vásári kereskedő
31 341 04 0100 31 04	Sportszer- és játékkereskedő
33 215 02 0000 00 00	Virágkötő, -berendező, virágkereskedő
33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

8 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató